

FORTUNA ČITANJA – SREĆA ILI ZNANJE

Danko Plevnik, autor zbirke eseja *Fortuna čitanja*, prvi doktor informacijskih znanosti u Hrvatskoj, prvi član Međunarodne čitateljske udruge iz Hrvatske, tematiku čitanja i čitatelja obrađuje već dulje vrijeme u tekstovima koje objavljuje u *Hrčku*, glasilu *Hrvatskog čitateljskog društva* kojemu je i sam bio jedan od osnivača te je danas počasni član njegovog predsjedništva.

U *Fortuni čitanja* Plevnik nas uvodi u svoje čitalačke početke, zabune prilikom uzimanja knjiga s police i slučajno otkrivanje ruskih klasika. Priznaje povremeno „švercanje“ u gimnaziji i na fakultetu, ali nam otkriva i lik Jorgea Luisa Borgesa koji ga je nadahnuo na daljnje čitanje.

„Istinski me je uzбудila i razotkrila maštovita hipoteza da mora postojati neka knjiga koja je ključ i izvod svih ostalih knjiga, jer sam takvu knjigu sanjao i tražio od malih nogu, i da se negdje mora nalaziti neki knjižničar, sličan Bogu, koji zna za tu knjigu. Zato knjiga i čitanje nisu tek put do sreće, oni jesu sreća.“

I doista, čitava ova knjiga nas podsjeća koliko smo sretni ako znamo čitati, doista čitati. I sami ćete se prilikom čitanja *Fortune* osjećati zadovoljno kada se prepoznate u nekom čitalačkom modelu, kada osjetite da Plevnik upravo govori o problemu koji i vas muči. Spoznat ćete istinu da *fortuna* nije samo znati čitati već i naletjeti na neku dobru knjigu vrijednu čitanja. Osvijestio je našu potrebu da u knjižnicama tražimo „nešto novo“, ali nas i uvjerava da se ne trebamo sramiti ukoliko imamo potrebu stalno čitati istu knjigu, pa makar to činili kroz cijeli život.

Plevnik hrabri čitatelja 21. stoljeća. To su čitatelji koji se služe i tiskanom riječju, i SMS porukom sa skraćenim izrazima, i interaktivnim CD-om.

„Svako novo čitanje jest i nova prilika za djelo, mogućnost stvaranja novih smislova djela i nas samih. To ne znači da novi čitatelj treba odbacivati stare medije, već naučiti koristiti se svim medijima kako bi dospio do idealnog teksta.“

Autor govori i o tehnikama brzog čitanja koje se uče na posebnim tečajevima, podsjeća nas na utrošak vremena prilikom pretrage obimne književne građe i na vrlo mali postotak vremena provedenog u čitanju pronađenog.

Vrlo detaljno nas vodi kroz razna istraživanja akta čitanja u čitavom svijetu, neprestano upotrebljavajući pojam legologija, znanost o čitanju, riječ koju je sam Plevnik izmislio. Pažljivim čitanjem o legologiji postajemo svjesni da čitanje nije uvijek potpuno svjesno. Plevnik nas gotovo neprimjetno izbacuje iz našeg ustaljenog kolosijeka čitanja, u trenu nas učini nezalicama, a samo trenutak kasnije postajemo i stvaratelji i čitatelji u istom trenutku.

U predgovoru i pet poglavlja Plevnik upotrebljava ravnomjerno jednostavne i složene rečenice. Zbog česte uporabe stručnih izraza koji graniče s visoko znanstvenim mogućnostima, bilo bi dobro imati kraj sebe rječnik stranih riječi. Istovremeno nas ne posramljuje time jer i to je čitanje.

Fortuna čitanja je sabrala brojne književnike i znanstvenike, povjesničare i političare, pozitivce i negativce u iste redove. Brojni citati nas upoznaju s njima i svakako

bude želju da pročitamo barem malo više od onog nagovještaja koji je Plevniku dozvoljavao prostor.

Iako se povremeno čini da su eseji *Fortune čitanja* teški i da bi ih trebalo čitati u tišini s punom pažnjom kao znanstveno djelo, nije tako. Čitatelj će lako prepoznati sebe i osjetiti izazov da *Fortunu* pročita još jednom, ali i da sljedeću knjigu koja mu se nađe u ruci promotri pažljivo, od godine izdanja, do ilustracija. Možda će je pročitati, a možda i ostaviti zbog neke druge koja je bliža *fortuni*.

„Štivo pobuđuje, ali biće odlučuje o čitanju, o tome hoće li ta slijepa fortuna progledati.“

Ivančica Šebalj, prof.